

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
ANDRZEJ DUDA

Warszawa, dnia 3 lipca 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

SZANOWANA Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

– o zmianie ustawy – Prawo oświatowe.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Panią Annę Surówkę-Pasek – Podsekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Pana Pawła Muchę – Zastępcę Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wyrazami szacunku

USTAWA

z dnia

2020 r.

o zmianie ustawy – Prawo oświatowe

Art. 1. W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910) w art. 86 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podjęcie działalności w szkole lub placówce przez stowarzyszenie lub inną organizację, o których mowa w ust. 1, wymaga uzyskania zgody dyrektora szkoły lub placówki, wyrażonej po uprzednim uzgodnieniu warunków tej działalności i po uzyskaniu:

- 1) pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki oraz
- 2) zgody rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki, wyrażonej w sposób określony w ust. 2d–2h.”;

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2j w brzmieniu:

„2a. Stowarzyszenie lub inna organizacja, o których mowa w ust. 1, zamierzające podjąć działalność w szkole lub placówce, bezpłatnie przekazują dyrektorowi tej szkoły lub placówki, w postaci elektronicznej oraz papierowej, prospekt informacji wychowawczej.

2b. Prospekt informacji wychowawczej zawiera:

- 1) przedstawienie idei wychowawczych prezentowanych przez stowarzyszenie lub inną organizację, o których mowa w ust. 1;
- 2) prezentację programu działalności wychowawczej lub programu rozszerzającego i wzbogacającego formy działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki, zwanych dalej „programem”;
- 3) przedstawienie idei wychowawczych, które będzie realizował program;
- 4) wskazanie osób, które będą realizowały program w szkole lub placówce, wraz z informacją o posiadanym przez te osoby doświadczeniu zawodowym, w szczególności w zakresie objętym programem;
- 5) informację zawierającą opis materiałów graficznych oraz pomocy dydaktycznych wykorzystywanych podczas realizacji programu.

2c. Prospekt informacji wychowawczej może zawierać:

- 1) wskazanie recenzentów naukowych programu i rekomendacji udzielonych programowi przez inne osoby lub podmioty;
- 2) wskazanie literatury, na której oparty jest program;
- 3) inne informacje dotyczące stowarzyszenia lub organizacji, o których mowa w ust. 1, oraz programu.

2d. Dyrektor szkoły lub placówki przekazuje rodzicom dzieci uczęszczających do tej szkoły lub placówki prospekt informacji wychowawczej w postaci elektronicznej lub papierowej, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania. Wraz z przekazaniem prospektu informacji wychowawczej dyrektor szkoły lub placówki informuje rodziców o możliwości wyrażenia zgody albo braku zgody na podjęcie przez stowarzyszenie lub inną organizację, o których mowa w ust. 1, działalności w szkole lub placówce, terminie i sposobie wyrażenia zgody oraz braku zgody, a także skutkach nieprzekazania informacji o zgodzie albo braku zgody, o których mowa w ust. 2f, oraz wyrażenia zgody i braku zgody, o których mowa w ust. 2g.

2e. Rodzic może wyrazić zgodę albo brak zgody, o których mowa w ust. 2d, w terminie 7 dni od dnia otrzymania prospektu informacji wychowawczej. Informację o zgodzie albo braku zgody rodzic przekazuje dyrektorowi szkoły lub placówki, w postaci elektronicznej lub papierowej.

2f. Nieprzekazanie przez rodzica informacji o zgodzie albo braku zgody, o których mowa w ust. 2d, w terminie 7 dni od dnia otrzymania prospektu informacji wychowawczej, oznacza wyrażenie przez tego rodzica zgody na podjęcie przez stowarzyszenie lub inną organizację, o których mowa w ust. 1, działalności w szkole lub placówce w zakresie określonym w prospekcie informacji wychowawczej.

2g. Za uzyskanie zgody rodziców, o której mowa w ust. 2, uznaje się wyrażenie zgody przez większość rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki.

2h. Zgoda, o której mowa w ust. 2e–2g, może zostać w każdym czasie cofnięta bez podawania przyczyny. Przepis ust. 2e zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

2i. W przypadku cofnięcia zgody przez większość rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki, dyrektor tej szkoły lub placówki cofa stowarzyszeniu lub innej organizacji, o których mowa w ust. 1, zgodę, o której mowa w ust. 2.

2j. Działalność stowarzyszenia lub innej organizacji, o których mowa w ust. 1, prowadzona w szkole lub placówce, nie może wykraczać poza zakres wskazany w prospekcie informacji wychowawczej.”;

- 3) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W szkołach i placówkach, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 83 ust. 6, oraz w szkołach i placówkach, w których nie utworzono rady szkoły lub

placówki, nie stosuje się wymogu uzyskania pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki.”.

Art. 2. 1. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stowarzyszenia i inne organizacje, o których mowa w art. 86 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, prowadzące działalność w szkole lub placówce bezpłatnie prześlą dyrektorowi szkoły lub placówki, w postaci elektronicznej oraz papierowej, prospekt informacji wychowawczej, o której mowa w art. 86 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1.

2. W terminie 14 dni od dnia otrzymania prospektu informacji wychowawczej dyrektor szkoły lub placówki prześle rodzicom dzieci uczęszczających do tej szkoły lub placówki prospekt informacji wychowawczej w postaci elektronicznej lub papierowej. Wraz z przekazaniem prospektu informacji wychowawczej dyrektor szkoły lub placówki poinformuje rodziców o możliwości wyrażenia zgody albo braku zgody na podjęcie przez stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce w terminie 7 dni od dnia otrzymania prospektu informacji wychowawczej, sposobie wyrażenia zgody albo braku zgody, a także skutkach nieprzekazania informacji o zgodzie albo braku zgody oraz wyrażenia zgody albo braku zgody.

3. Nieprzekazanie informacji o zgodzie albo braku zgody w terminie, o którym mowa w ust. 2, oznacza wyrażenie przez rodzica zgody na kontynuowanie przez stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce w zakresie określonym w prospekcie informacji wychowawczej.

4. Za uzyskanie zgody rodziców na kontynuowanie przez stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce w zakresie określonym w prospekcie informacji wychowawczej, uznaje się wyrażenie zgody przez większość rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki.

5. W przypadku niewyrażenia zgody przez większość rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki, dyrektor szkoły lub placówki cofa stowarzyszeniu lub innej organizacji zgodę na prowadzenie działalności w szkole lub placówce.

Art. 3. Sprawy dotyczące wydania przez dyrektora szkoły lub placówki zgody na podjęcie przez stowarzyszenia i inne organizacje działalności w szkole lub placówce, niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, prowadzi się na zasadach określonych w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe jest zapewnienie wszystkim rodzicom możliwości współdecydowania o rodzajach, treści oraz sposobie prowadzenia zajęć dodatkowych, organizowanych w szkołach lub placówkach oświatowych, do których uczęszczają ich dzieci, przez stowarzyszenia i inne organizacje, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki. Projektowana regulacja wprowadza rozwiązanie umożliwiające rodzicom realny wpływ na kształt i sam fakt organizacji zajęć dodatkowych. W ten sposób urzeczywistnia ona prawo rodziców do wychowania dziecka zgodnie z własnymi przekonaniami, wyrażone w art. 48 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Dobro dziecka stanowi swoistą konstytucyjną klauzulę generalną, której rekonstrukcja powinna się odbywać poprzez odwołanie do aksjologii konstytucyjnej i ogólnych założeń systemowych. Z tego punktu widzenia istotne znaczenie ma również treść art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, umiejscowionego wśród podstawowych zasad porządku konstytucyjnego, gwarantującego ochronę i opiekę Rzeczypospolitej Polskiej małżeństwu, rodzinie, macierzyństwu oraz rodzicielstwu. Nakaz ochrony dobra dziecka stanowi podstawową, nadrzędną zasadę polskiego systemu prawa rodzinnego, której podporządkowane są wszelkie regulacje w sferze stosunków pomiędzy rodzicami i dziećmi. Pojęcie „praw dziecka” występujące na gruncie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należy rozumieć jako konieczność zapewnienia ochrony interesów małoletniego, który w praktyce sam może jej dochodzić w bardzo ograniczonym zakresie. Dobro dziecka jest również tą wartością, która determinuje kształt innych rozwiązań instytucjonalnych, w tym przede wszystkim zawartych w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086 i 2089), jak również w innych aktach prawnych regulujących kwestie dotyczące kształcenia i wychowania dzieci.

Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 18 maja 2005 r., sygn. akt K 16/04, celem regulacji konstytucyjnych odnoszących się do statusu rodziny jest nałożenie na państwo, a zwłaszcza na ustawodawcę, obowiązku podejmowania takich działań, które „umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi istniejące między rodzicami i dziećmi oraz między małżonkami”. Dotyczy to również rozwiązań w zakresie oświaty, których celem jest realizacja polityki prorodzinnej państwa.

Z kolei w wyroku z dnia 12 kwietnia 2011 r., sygn. akt SK 62/08, Trybunał Konstytucyjny uznał, iż „wychowywanie” w rozumieniu art. 48 ust. 1 Konstytucji oznacza „zaszczepianie i umacnianie w dzieciach określonego światopoglądu, przekonań, systemu wartości, zasad obyczajowych, moralnych i etycznych – przez świadomą działalność

rodziców”. W procesie wychowawczym rodzice powinni kierować się dobrem dziecka i, stosownie do treści art. 72 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, mają obowiązek jego wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia jego zdania.

Tak rozumiane wychowanie dziecka ma, z jednej strony, wymiar jednostkowy, dotyczący relacji między rodzicem a dzieckiem, z drugiej natomiast – wymiar ogólnospołeczny, dotyczący budowy społeczeństwa, którego dziecko jest częścią. Prawo do wychowania dziecka jest traktowane jako „jedno z praw rodzicielskich w znaczeniu podmiotowym” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 2003 r., sygn. akt K 18/02). Projektowana regulacja odnosi się zatem do jednego z aspektów życia rodzinnego, które, z mocy art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, objęte jest ochroną prawną.

Bezpośrednim celem projektowanych rozwiązań jest natomiast zagwarantowanie rodzicom konstytucyjnej ochrony ich prawa do wychowania dziecka zgodnie z własnymi przekonaniem, także poprzez wpływ na proces jego kształcenia i kreowania osobowości, jako realizacji zasady wynikającej z art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt ustawy realizuje ten cel, dając rodzicom realny wpływ na kształcenie i wychowanie ich dzieci w szkołach lub placówkach oświatowych. Służyć będzie również ochronie praw dziecka, o której mowa w art. 72 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, przyczyni się do zwiększenia zainteresowania rodziców procesem kształcenia i wychowywania dziecka realizowanym przez szkołę i placówki oświatowe.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910) przewiduje konieczność uzyskania przez stowarzyszenie lub inną organizację przed podjęciem działalności w danej szkole lub placówce zgody dyrektora tej szkoły lub placówki. Zgoda wyrażana jest po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki oraz pozytywnej opinii rady rodziców. Opinia rady rodziców co do organizacji zajęć dodatkowych, mimo iż rada rodziców reprezentuje ogół rodziców, może jednak nie odzwierciedlać poglądów większości rodziców. Ponadto, rodzice często nie mają pełnej wiedzy na temat treści przekazywanych dzieciom podczas organizowanych w szkole lub placówce zajęć dodatkowych. Zdarza się więc, że dzieci uczęszczają na zajęcia dodatkowe, na które – w przypadku posiadania przez rodziców pełnej informacji na ten temat – nie zostałyby zapisane. Z powyższych względów obecną regulację dotyczącą sposobu wyrażania zgody na podjęcie przez stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce, zawartą w art. 86 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, należy uznać za niewystarczającą z perspektywy wskazanych wyżej standardów konstytucyjnych. Nie daje ona bowiem wszystkim rodzicom, których dzieci uczęszczają do danej szkoły lub placówki, faktycznej możliwości zapoznania się z działalnością stowarzyszenia bądź innej organizacji prowadzących działalność w tej szkole lub placówce oraz proponowaną przez te podmioty ofertą zajęć dodatkowych. Stowarzyszenie lub inna organizacja zamierzająca podjąć

działalność w szkole lub placówce nie musi przedstawiać szczegółowego prospektu informującego o realizowanych ideach wychowawczych, prezentującego program działalności wychowawczej czy wskazującego kompetencje osób, które będą prowadzić zajęcia. Dlatego też projektowana regulacja uzupełnia te braki.

Projekt ustawy wprowadza obowiązek sporządzenia przez stowarzyszenia lub inne organizacje zamierzające prowadzić działalność w szkole lub placówce prospektu informacji wychowawczej. Prospekt ten zawierał będzie m.in. prezentację programu działalności wychowawczej lub programu rozszerzającego i wzbogacającego formy działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki, przedstawienie idei wychowawczych prezentowanych przez stowarzyszenie lub organizację oraz tych, które realizował będzie program, a także wskazanie osób realizujących program wraz z informacją o posiadanym przez te osoby doświadczeniu zawodowym, w szczególności w zakresie objętym programem.

Zgodnie z projektowanym art. 86 ust. 2a, stowarzyszenie lub inna organizacja, zamierzające podjąć działalność w szkole lub placówce, zostaną zobligowane do bezpłatnego przekazania dyrektorowi tej szkoły lub placówki prospektu informacji wychowawczej. W terminie 14 dni od dnia otrzymania prospektu, dyrektor szkoły będzie miał obowiązek przekazania go rodzicom dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki w celu uzyskania ich zgody bądź sprzeciwu co do podjęcia przez dane stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce oświatowej. W terminie 7 dni od dnia otrzymania prospektu informacji wychowawczej każdy z rodziców będzie mógł wyrazić swą aprobatę bądź jej brak co do podjęcia działalności przez stowarzyszenie lub inną organizację.

Nieprzekazanie przez rodzica, we wskazanym terminie, dyrektorowi szkoły lub placówki informacji o zgodzie bądź braku zgody oznaczać będzie wyrażenie przez danego rodzica zgody na prowadzenie działalności przez stowarzyszenie lub inną organizację. Przyjęcie takiego domniemania przyspieszy i ułatwi procedurę wyrażania zgody przez rodziców, zapewniając, z jednej strony, realny wpływ rodziców na organizację zajęć dodatkowych, z drugiej natomiast – uwzględniając sytuację stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki. Za uzyskanie zgody rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki, warunkującej wyrażenie przez dyrektora tej szkoły lub placówki zgody na podjęcie działalności przez dane stowarzyszenie lub inną organizację, uznawane będzie wyrażenie zgody przez większość rodziców dzieci uczęszczających do szkoły lub placówki. Podkreślić przy tym należy, że rodzic będzie mógł w każdym czasie cofnąć wyrażoną wcześniej zgodę na prowadzenie w szkole lub placówce działalności przez dane stowarzyszenie lub organizację. Cofnięcie zgody przez większość rodziców skutkować będzie cofnięciem przez

dyrektora szkoły zgody na prowadzenie przez dane stowarzyszenie lub inną organizację działalności w szkole lub placówce.

Zgodnie z projektem ustawy, działalność stowarzyszenia lub innej organizacji prowadzona w szkole lub placówce nie może wykraczać poza zakres wskazany w prospekcie informacji wychowawczej.

Projektowany art. 2 zawiera regulację przejściową, zgodnie z którą w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy stowarzyszenia i inne organizacje prowadzące działalność w szkole lub placówce są obowiązane przekazać dyrektorowi szkoły lub placówki prospekt informacji wychowawczej. Prospekt ten zostanie następnie przekazany rodzicom, którzy na podstawie zawartych w nim informacji wyrażą zgodę bądź jej brak co do kontynuowania przez dane stowarzyszenie bądź organizację działalności w szkole lub placówce.

Z kolei projektowany art. 3 reguluje kwestie związane z trwającymi na dzień wejścia w życie ustawy sprawami dotyczącymi wydania przez dyrektora szkoły lub placówki zgody na podjęcie przez stowarzyszenia i inne organizacje działalności w szkole lub placówce. Zgodnie z nim, sprawy te będą prowadzone w oparciu o nowo dodawane przepisy.

Wprowadzenie projektowanych przepisów zwiększy wpływ rodziców na realizowany w szkołach i placówkach oświatowych proces kształcenia i wychowywania dzieci, co należy uznać za pozytywny skutek społeczny, wpisujący się w realizację przywołanych powyżej zasad konstytucyjnych. Z kolei obowiązek przedstawiania przez stowarzyszenia i inne organizacje zamierzające podjąć działalność w szkole lub placówce oświatowej prospektu informacji wychowawczej będzie również pomocny przy podejmowaniu przez rodziców decyzji o uczestnictwie dziecka w prowadzonych w szkole lub placówce zajęciach dodatkowych.

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych. Wpływie natomiast na sytuację stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki, poprzez konieczność opracowania prospektu informacji wychowawczej, którego przedłożenie będzie jednym z wymogów podjęcia działalności w szkołach lub placówkach. Ponadto, podjęcie przez stowarzyszenia lub inne organizacje działalności w szkołach lub placówkach będzie wymagało zgody większości rodziców dzieci uczęszczających do tych szkół lub placówek, a nie tak jak dotychczas zgody rady rodziców, w skład której wchodziły jedynie reprezentanci rodziców.

Proponowane zmiany mogą wywołać nieznaczne skutki finansowe związane z opracowaniem prospektu informacji wychowawczej oraz procedurą uzyskiwania zgody rodziców.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.